

MENE TEKEL

Ocituji Vám větu, kterou mi vepsala před 40 lety jako věnování do knihy Šlápoty do Mexika (1971) moje přítelkyně, Zdena Opatrná, jedna ze čtyř statečných horolezkyň, které se vydaly pěšky přes Evropu a Severní Ameriku na olympiádu do Mexika v roce 1968:

Jiřino, cestou ke štěstí je svoboda a cestou k svobodě je odvaha.

V průběhu trvání Československé republiky museli mnozí naši občané opustit zemi. Jejich lidská práva byla omezována a v mnoha případech byl ohrožen i jejich život. Smutné je, že to byli i ti, kteří se zasloužili o osvobození státu po II.světové válce.

Dne 22.4.1949 zahájili 4 letci i s rodinami z 311. stíhací perutě cestu z opět nesvobodného Československa za svobodou.

Z kroniky mého otce Václava Formánka:

1949

Jsem kontrolním důstojníkem na letišti v Pardubicích. Jsem ve skleněné věži, mám k dispozici 3 radiopřijímače a 3 vojáky, řídím starty a přistávání letadel do okruhu – na přistání i na starty. Provádím řízené přistávání pomocí zaměřování goniem - za mlhy a v noci. Odpovědná práce.

Zahraniční důstojníci jsou propuštěni a odlétají na strojích do Německa a dále pak do Anglie. Zanechali na letišti v Pardubicích pouze jednoho, špkt. Nýče, který nejvíce nadával na Angličany a ten dne 22. 4.1949 ulétl z letiště Náchod s kamarády, jejich manželkami a dětmi do Anglie letounem Siebel. Let se podařil, letadlo přistálo bezpečně na letišti v Manstonu.

Dne 22.4.1949, špkt.Nýč, jako velitel letky vydal rozkaz ke startu 30 letadel letecké akademie po 5 minutových intervalech na trati Pardubice – Liberec – Karlovy Vary – Plzeň. Mezi tato letadla se vřadil a ulétl. Mně ohlásil, že nemá radiotelegrafistu, že letadla poslal na trať a sám že letí na zalétávačku a přistane v Hradci Králové pro učitele.

Nastalo velké vyšetřování a mé obviňování.

Řekl jsem generálu Vicherkovi: " Až budu mít radar, kterým prokouknu mozek, jaký má kdo úmysl, že chce fouknout, pak tomu můžu zabránit." Od 1.5. 1949 jsem propuštěn, bydlíme dosud ve vile na letišti, ale v srpnu se stěhujeme na chatu mého švagra v Hradci Králové.

Tam mne dne 23.9.1949 ve 22 hodin v akci DZ odvezli údajně k jakémusi protokolu do Pardubic. Odtud 3 dny v okresním vězení v Pardubicích, poté 3 dny v donucovací pracovně v Pardubicích, 3.10.1949 jsem odvezen na Mírov dvěma četníky.

Sešel jsem se s několika letci a známými důstojníky. Jsem ve společnosti 300 důstojníků a 23. listopadu přichází dalších 100, 23.prosince dalších 200, v lednu 1950 pak 180 (celkem tedy 780 důstojníků československé armády).

Výcvik 1 letce stál stát tehdy 5.000.000,- Kč.

Z vězení z Mírova a Hronce se můj tatínek vrátil po 15 měsících, v listopadu 1950. Pracoval až do 60 let pouze v dělnických povoláních, stejně jako matka. My děti jsme hledaly cestu ke vzdělání s velkými obtížemi.